

הלוות שבת סימן דע

כיאוריות ומוסיפים

[ביהיל דיה צרע לשחות]

ראפלו לכתלה די בזע, ולא בעיק שיטעה כל (כט⁶⁵) וכו', והטעם במו שקסב הק'ח שם, עין פס⁶⁶).

(65) ומ"מ דעת הגראי קריין (חוט שני חיר פפ"ה ס"ק ה שיש בשתייה כל הכות מנוס חיבור נזועה.

(66) שבתב (ס"י היעב) שלגביו קידוש אין עירך אלא לטעום מהובוס, וכן די לבחילה בשתייה מלא לוגמיין, מה שאכן אין לבב ארבע בנות שצורך לשחותון, ולא רק לטעום מזון, וכן לכתהלה יש לשחות את כל הכות.

[ביהיל דיה והוא רבו]

אך דמקברני נגפרא יש לשחות קאת, דזוקא לענן ר' מוסות וב' כוס הדא לעכובא⁶⁷ וכו', פרדי יש לפטוף להקל רוי במלא לגאיו דידה שהלא פחתה פרב' ג'יעית⁶⁸.

(67) ולקמן (ס"י היעב ס"ט דיה ושתחה) כתוב, שבבריו שלענין ארבע כוסות עירך דזוקא רוב כוס להומרא, מעא ברברי הרין בפסחים (כב, ב בדפי הריש' דיה אם טעם), ושבן כתוב מההראם חלאוה בחדרשוין (שם קג, א ד"ה המקדש). והחומר איש בתב (או"ח סי' לט סוף ס"ק טו) שלענין קידוש לדעת ברלט די במלא לוגמיין, אף שהוא פחרות מרובה כוס. ולענין ר' מוסות נחלקו בך הראשונים, שדעת הרין (שם) שצורך רוב כוס. ולרעת תוספות שם ר' האם) דינם במנו לענין קידוש, שיי במלא לוגמיין אף שאינו רוב כוס.

(68) אמונם לענן שתיתיה יין של הבדלה בשבת חזון, שהגדול מבידיל והקטן שותה, כתוב במשנ"ב לקמן (ס"י תקנא ס"ק ע) ששתה הקטן את רוב הכות.

[ביהיל דיה של רביעית]

בג' זביצים פלנו לא נתקטנו כל-כך נק אקה שעור גענין⁶⁹.

(69) והחווא (או"ח סי' לט ס"ק צז) והנריי קניגסקי (שיעורן של תורה סי' ח אות ז כתבו, שקשה מאוד למלאות את כל הפה מים מב' העדרדים, שהרי תמיד אפשר לסלך את המים לצד אחד, ושיעור מלא לוגמיין הנזכר בಗמ' אין הכונה לשיעור שאפשר למלאות את הפה בפועל, אלא למה שמסוגל הפה להחווא, וכן אף על פי שבפועל אי אפשר להכניס לה פה אלא שתי ביצים, מ"ט בחולל הפה אפשר להכניס שלוש ביצים.

[משנ"ב ס"ק טג]

יעישין אפור, דמיהפכינו סדר הקדוש, עין שט⁷⁰).

(65) וכפי שביאר בדרך החמים שם (רינוי הקידוש ס"ב), שבין ששובעים קודם את הקידוש ורק לאחר מבן מברכים המוציא, עושים הם בדברי בית שמאי (ברבות נא, ב) שיש לברך על הוים ואחר כך לברך על היין, ושלאל בדברי בית הלל (שם), שיש לברך על היין ואחר כך לברך על הוים. והסביר הדור החמים (שם), שככל זה אינו אלא בקידוש שעושים על הפת, שכן שאין קידוש אלא במקום סעודה החיבים כל המסתובים לאכול פת, אבל בקידוש שעושים על היין, שכן כל המסתובים החיבים לשחות מהין, יוצאים השומעים ידי חובת קידוש אף אם אינם יוצאים ידי חובת ברכת הגפן.

[משנ"ב ס"ק טה]

הבעין שעיר קשייב, שפטילשב דעת, על-ידי זה⁷¹).

(66) ואף המוקרש כמה פעמים בויה אחר זה לכמה אנשים, דעת הגרש'ז אוירבר (שש"ב פנ"א הע' נד) שהחיב לשחות בכל קידוש שיעור מלא לוגמיין, ולא מועיל שישתה מלא לוגמיין בכל הקידושים יהה.

[שנה"צ ס"ק טה]

ולענין אופרים רפעער ייד רשותה כל סקפק נצטפק למלא לגניריז⁷².
(67) ואם חלק מהמסובים גדולים וחלקם קטנים, דעת הגרש'ז אוירבר (שש"ב פמ"ח הע' צב) שחייב מלא לוגמיין של הקטן מעצרף לחזי מלא לוגמיין של הגדל, אף על פי שהחיב אין באן מלא לוגמיין של אדם גדול, שהרי אף אם ישתה הקטן מלא לוגמיין שלם יתuil הדבר לנrole. מאייך, הגראי קריין (חוט שני חיר פפ"ה ס"ק ה) צידד שהבל לפי טיעור מלא לוגמיין של המקדש, ומיסיק שיותר נראה שיש לשער לפי מלא לוגמיין של אדם בגיןו.

[שנה"צ ס"ק טו]

דבכאן שעור מלא לגאנץ של סארם לכל עלא ולא לפ' כט⁷³).

(68) הדיינו שאף לדעת הראשונים הטוברים שישור שותה ארבע כוסות הוא רוב כוס דזוקא, ואפלו אם מחזיקה הכות כמה רביעיות [כמבעור בשוויע ללקמן (ס"י היעב ס"ט)], מ"מ לאי כי בוט של קידוש מבואר בגמ' שם (קג, א) שהשיעור הוא מלא לוגמיין, ואם כן לבורי עלמא לא צריך לשחות יותר משיעור זה.

הלוות שבת סימן רעא

כיאורים ומוסיפים

[משנ"ב ס"ק עז]

שהוא דבר תורה, ואסמכו אקרים לפרש על הין⁽⁸⁰⁾, ולענין הבדלה, כתוב לקמן (ס"ר רצוי ס"ק א) שיש דעת בראשונים אם חיובה הוא מהתורה או מדברי סופרים.

[משנ"ב ס"ק עה]

וזам הפסיק ברכרים תעיכים להעודה⁽⁸¹⁾, וכל-שכנן ברכרים תעיכים לקדוש⁽⁸²⁾, לא עני הפסיק בדיעבד ואין ציריך לחזור ולברך⁽⁸³⁾.

ולענין הפסיק בין ברכת 'המושcia' לאכילה, כתוב לעיל (ס"י קסז) שапילו הפסיק שאינו לצורך פורתת המושcia, אלא לצורך שאר ענייני הסעודה, כגון לצורך כל' השעודה וכו', גם כן אין נחشب הפסיק.

ולענין 'אמן' אחריו ברכת הגפן או אחר קידוש של חברו, כתוב לעיל (ס"י בה ס"ק לה) לענין מי שבירך על התפילהין וקדום שהניחו שמע בערכת התפילהין מחברו, שapkush שהיא אחרת ברכה, מ"מ אסור לענות עליה 'אמן', וכן כתוב לעיל (ס"י קסז ס"ק לה) לענין ברכת 'המושcia'. ובדייעבד, אם עבר ענה, דעת הגרשין אויערבך (שהbic פמיה הע' לט) שאין ציריך לחזור ולברך, כיון שהמחלוקה הפסקים היה.
ואם ענה 'אמן' על ברכה אחרת, שאינה ברכת הגפן או הקידוש, דעת הגרשין אויערבך (שם הע' מ') שחזר וمبرך.

ומי שעעה ובירך ברכת הגפן פעמי' נספה אף על פי שלא היה ציריך, דעת הגרשין אויערבך (שם פמיה הע' ריח) שאף על פי שברכתו השנייה היא ברוכה לבטלה, מ"מ נחשבת הפסיק. ברכה היא והמנברך חשב לציריך לברכה, אין היא נחשבת הפסיק. ולענין השומעים, אם מותר להם להפסיק ביריבור קודם שתתה המקדש מלא לוגמיור, כתוב בשווית אגרות משה (אריך ח"ד ס"י ע' א'ות א) שכתחילה אסור הדבר, משום שגם שתיתת הבכש חלק מהקידוש היה.

ואם לאחר שגמר המקדש את הקידוש, שמעו המוסבים ברכת הגפן מאדם אחר, דעת הגרשין אויערבך (שהbic פמיה הע' מא) שאם אין בכוונת לשותה מהין, יכולים הם למתהילה לענות 'אמן', שהר' מסתבר שישתה המקדש מלא לוגמיור יותר ברצינותו המיטיבים ידי חותם למפרע.

[ביה"ל ד"ה והוא הדין]

אין שלא נשתיר בו מלא לגמיור⁽⁸⁴⁾ ציריך לקביא כוס פריר⁽⁸⁵⁾. מבוואר מדבריו, שאם נשאר בכוס שיעיר מלא לוגמיור, אף שלא נשאר בה שטור רבייעית, אין ציריך להביא כס אחרות. אמונם לעיל (ס"ק נא) כתוב בשם הנגיא, שהתיעובה מוכנס של ברכה ציריכה להיות דוקא מוכנס שיש בה רבייעית. וכן דעת הגרשין אויערבך (שהbic ח'ג פמיה הע' בט) שתיתת המג'א ציריך להזכיר יין בכוס עד שתתיה בו שיעור רבייעית.

וכיוון שנשאר עדין מעט יין בכוס, כתוב הקוצות השלחן (ס"י עט בהדי'ש ס"ק בג) שציריך לברך על הocus הברכה על שתיה זו ולא יצטרך לברך על הocus האחרות, וכשambilאים לפניו בוס אחרת, דעת הגרשין אויערבך (שהbic פמיה הע' צט) שапילו אם מביאים אותה מקום אחר לא יברך עליה, בין שנילה דעתו בתחילה שרווצה לשותה בוס יין. אמנם, אם חשב במפורש שלא לשותה יין אחר, דעתו שם שציריך לחזור ולברך.

[משנ"ב ס"ק טח]

יותר מידי שנית רביעית⁽⁸⁶⁾, ועל-כל-פניהם לא יפסיק זמן רב כדי אכילת פרס⁽⁸⁷⁾.

74) ושיעור זמן שתיתת רביעית, כתוב בשעה' לעיל (ס"י ר' ס"ק א) שאנו שמנוד לוי הדור שבני אדם שותים, שאינם שותים את כל-

הcosa בכת אחא באשתי פעמים, שהוא מידת רך הארץ.
75) ואמנם, לענין חיוב ברכה אחרונה, כתוב לעיל (ס"י ר' ס"ק א) שלדעתי השוע אם שתה בשיעור זמן של יותר מכדי שתיתת רביעית, אף שהוא פחות מכדי אכילת פרס, לא יברך [כמוואר בשעה' ע' שם (ס"ק יב)], ואילו לדעת הגראי אם לא שהה יותר מכדי אכילת פרס, חייב לברך ברכה אחרת.

[ביה"ל ד"ה של ובעית]

יש לך נספחים קעולם שנוחג במקרא בקונצ'רבנים ופרירמאנדים ושאר אקלזיות⁽⁸⁸⁾.

76) וגוף בבוט של ברכה דרבנן מברכים ברכה ומוכרים שם שמיין, כתוב הנרי'י קニיבסקי (בהקדמה לשיעורין של תורה) שלרוב הפטוקים אישור ברכה לבטלה אליו מדרבנן, אך לדעת הרמב"ם (כפי שהביאו המג'א בס"י ר' ר' ס"ק ו) שאיסור דאוריתא הוא, מ"מ כל זה בני שמברך ברכה שלא לצורך כלל, אבל בטועה וסביר שציריך לברך, או שטומך על רעה הסוברת שציריך לברך, גם לדעת הרמב"ם אין זה אלא איסור דרבנן.

[משנ"ב ס"ק טט]

אחד מהקסביין⁽⁸⁹⁾ וכו', ממשע שאין יוצאי בעייתהו⁽⁹⁰⁾,

77) ובמקום שאין המקדש יכול לשותה מהין ויש בין השומעים גם גדולים וגם קעונים, כתוב בשווית שבת הלוי (ח' ח' ס' מה אות א) שכתחילה יתן לגרוד לשותה, ואם אין גודל יתרן לקטן.

78) וגם בין להוציאו בקידוש, כתוב הגרשין אויערבך (מכתב בשווית אבוי ישפה ח' א' ס' זח ובעשי' פמיה הע' כו) שאף שהשותה מברך בעצמו לאחר הקידוש ברכת ברוא פרו הגפן, מ"מ יעאו שאר המוסבים בשתיו [וראה מה שכתבנו לעיל (ס"ק טג)]. ולענין מי שרווצה לצאת ידי חובה מהמקדש בברכת הנהנין של הגפן, אך לא ידי חובת קידוש, דעת הגרשין קニיבסקי (ספר קרא עלי מודע פיה הע' ח) שנראה שדעת החוזר'ו' הרתה שאיתו יכול להוציא את הרבים בעימתו שהר'ו' במווצאי שבת חזק היה החוזר'ו' נהוג לחפש אחר קען שעידין לא שמע הבדלה כדי שייצא בחבדלו ידי חובת הבדלה, ולא רק ידי חובת ברכת הגפן, וסימן הגרשין קニיבסקי שם. שיתכן שהחוזר'ו' הסחפק בות, ולמעשה החומר על עצמו.

[משנ"ב ס"ק עג]

לח"ש לדברי הקמי'.

79) אמןם לקמן (ס"י ר' ר' ס"ד) כתוב השוע שיכל אדם לברך לאחרים את ברכת הגפן של הקידוש אף על פי שאיתו שותה מהין, בין שברכת הגפן היא חובת הקידוש, ודינה בקידוש היום, ולכורה הוא שלא בשיטת הגאנונים. ובאייר הרע'א (בחגנותי לשוע' שם), שאף לדעת הגאנונים אין שתיתת המקדש מעכבות אלא בשורצא אף המקדש ידי חובתו בקידוש זה, אבל בשאית מקדש אל עבר אחרים, אף לדעת הגאנונים אין שתיתוחו מעכבות.

